

SOKOLSKI EMBLEMI

Sokolski kroj

Društveni kroj slovenskih Sokolov je bil eden izmed pomembnejših dejavnikov njihove prepoznavnosti. Podoben je bil češkemu in izdelan iz ruskega sivorjavega platna. Najbolj prepoznaven del sokolske uniforme je bila rdeča srajca, povzeta po nošnji italijanskih garibaldincev, borcev za politično zedinjenje Italijanov. Oblačili so jo povrh bele, da se je videlo bel ovratnik in manšete. Preko nje so nosili *surko*, sivkasto rjav suknič brez zavihkov s stoječim ovratnikom in spletenimi sponkami namesto gumbov in gumbic.

Hlače so bile enake barve kot suknič. Za razliko od čeških, slovenski sokoli niso nosili škornjev, ampak čevlje. Na glavi so imeli nizek širokokrajn črn klobuk, *čikoš*, s sokolskim peresom in monogramom. Kokarda s sokolovim peresom je morala biti na kapi v sredini nad čelom, pero pa zataknjeno navpično.

Po letu 1904 je Viktor Murnik za sokolsko telovadbo določil modre triko hlače z belomodrim pasom, belo, rdeče obrobljeno majico in črne usnjene copate. Ženske sokolske telovadke so nosile mornariško bluzo, široko telovadno krilo, črne nogavice in črne telovadne copate. Sokolski naraščaj je nosil kombiniran telovadni in slavnostni kroj: rjav triko, rdečo srajco in sokolsko čepico brez peresa.

Svečanega kroja sokoli niso smeli nositi vsak dan, ampak samo na sokolskih prireditvah in ob predpisanih dogodkih. V nasprotnem so bili kaznovani. Enako je veljalo za telovadni kroj, ki je bil namenjen samo telovadnim nastopom in številnim prireditvam.

Značka Sokolskega društva Kočevje, 1939, foto Tomaž Lauko, 2008, Pokrajinski muzej Kočevje

Moški sokolski kroj, propagandna razglednica, zasebna last

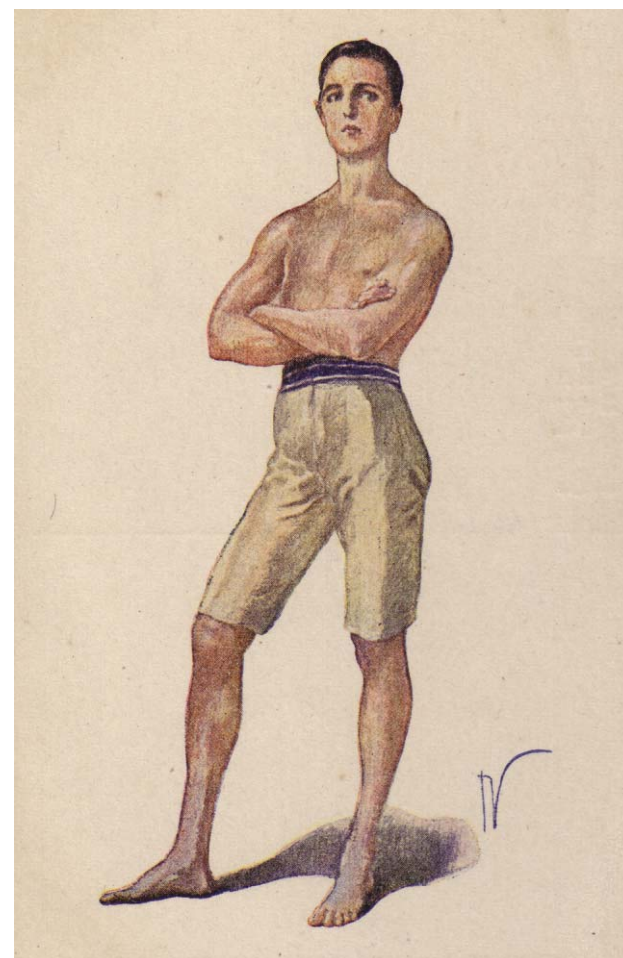
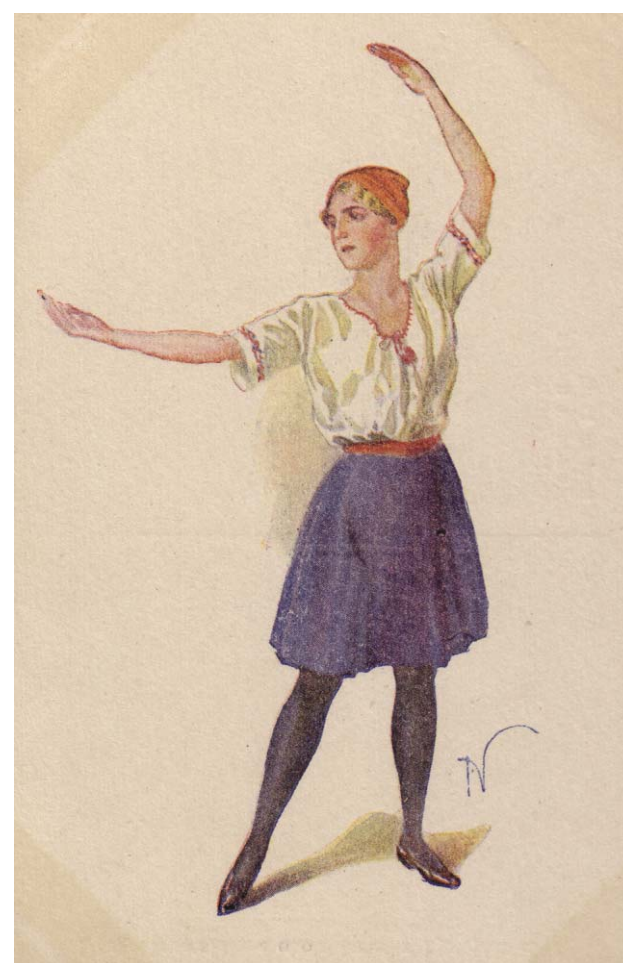
Moški telovadni kroj, propagandna razglednica, zasebna last

Telovadni kroj naraščajnic, propagandna razglednica, zasebna last

Dekliški telovadni kroj, propagandna razglednica, zasebna last

Deški sokolski kroj, propagandna razglednica, zasebna last

Deški telovadni kroj, propagandna razglednica, zasebna last

Sokolski prapor

Poleg uniforme je imel sokolski prapor veliko nacionalno in politično simbolno moč. Med sokoli je zbujal ponos, pri gledalcih pa občudovanje in navdušenje.

Sokolski prapor naj bi imel na vrhu droga srebrnega sokola. Na eni strani svilene zastave naj bi imel ilirski grb z zvezdo in uradnim sokolskim pozdravom *Na zdravje* (prevod češkega *Na zdar*), na drugi strani pa kranjski grb. Toda deželna vlada je vse skupaj prepovedala. Vsak prapor je imel na eni strani sokolski monogram z imenom društva, na drugi strani pa ptico sokola, okoli katere se je vila državna trobojnica. Vsi ostali okraski so bili poljubni in sestavljeni iz ornamentov, povzetih po narodnih motivih.

Sokolski pozdrav

Sokoli so se med seboj nazivali *brat* in *sestra*, pozdravljali pa z enotnim sokolskim pozdravom *Na zdravje*. Med seboj so se ne glede na starost, poklic, družbeni položaj in funkcijo v društvu tikali, izven društvenega življenja pa sta veljala naslavljanje in vikanje, ki je bilo v skladu z običajem in bontonom.